

5. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління підприємством» для студентів спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» / Укл. Т. В. Сак. – Луцьк, 2013. – 19 с.

Лобушко В.Ю.

студент;

Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Глухівський національний педагогічний університет

імені Олександра Довженка

ХАРАКТЕРИСТИКА АКАДЕМІЧНОГО РЕЙТИНГУ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТУ (ARWU)

В сучасних умовах розвитку світового ринку освітніх послуг у сфері вищої освіти помітно зростає конкуренція університетів. Тому перед абітурієнтом відкривається широкий вибір серед вишів не лише власної країни, а і всього світу. На сьогоднішній день, одним із вагомих чинників під час вибору закладу вищої освіти є престижність і рейтинг навчального закладу.

Сучасна система рейтингів університетів спрямована на визначення фактору впливу окремого закладу на загальносвітовий процес функціонування системи вищої освіти.

У ході дослідження з'ясовано що існує кілька авторитетних рейтингів, які оцінюють роботу і якість викладання університетів. Найвідоміші з них: Times Higher Education, (розробник британський щотижневий журнал THE) QS World University Rankings (розробник британська консалтингова компанія Quacquarelli Symonds) і Academic Ranking of World Universities (ARWU) (розробка Шанхайського університету).

Ці рейтингові системи прагнуть дати оцінку університетів на локальному, державному, регіональному, континентальному і глобальному рівнях. Останні 20 років, між згаданими вище організаціями, ведуться спроби з'ясувати, які ж виші є найбільш якісними у навчальній роботі, науковій сфері тощо.

Більшість рейтингів спираються на однакові джерела і оперують одними і тими ж вихідними даними. Проте результати різняться. Причина – в цілях, завданнях і методології досліджень. Цілі і завдання впливають на відбір критеріїв, оцінку їх важливості, і мають вплив у формуванні підсумкового результату. Вони є зведенням правил, відповідно до яких здійснюються всі дії над вихідними даними. Місце університету в рейтингу не означає, що всі навчальні дисципліни викладаються на однаковому рівні. Те ж саме стосується якості наукових досліджень в різних предметних галузях, якості матеріальної бази факультетів тощо.

Тому, у нашому дослідженні ми зробили спробу оцінити один із рейтингів, який користується високою довірою і авторитетом, а саме ARWU або його популярна назва – «Шанхайський рейтинг».

Академічний рейтинг університетів світу (The Academic Ranking of World Universities, або ARWU) вперше опублікували в червні 2003 року Центром

Дослідження Університетів Світового Класу (CWCU) Академією вищої освіти (колишній Інститут вищої освіти) Шанхайського Університету Цзяо Тун (Jiao Tong) в Китаї, і оновлюється щорічно [2]. ARWU визначається за шістьма об'єктивними показниками, у тому числі: кількості випускників і співробітників, номінованих на Нобелівську або Філдсівську премії, число статей, опублікованих у виданнях «Nature» та «Science», число статей, проіндексованих у Science Citation Index, Expanded і Social Sciences Citation Index, і продуктивності університету [2]. У дослідженні беруть участь понад 1200 вузів і лише 500 потрапляють до фінального офіційного рейтингового списку [4].

За зазначеною методикою університету який продемонстрував найвищі показники у всіх категоріях, присвоюється 100 балів, для інших вираховується відсоток від найвищої оцінки. Цікаво, що за весь час існування шанхайського рейтингу університетом №1 у світі незмінно ставав Гарвардський університет (Harvard University, США) – за даними на 2015 рік він піднявся на першу сходинку вже в 13-й раз поспіль [5]. Треба визнати, що і перша десятка рідко змінюється – Стенфорд (Stanford University, США), Массачусетський технологічний інститут (Massachusetts Institute of Technology, США), Берклі (University of California, Berkeley, США), Кембриджський університет (University of Cambridge, Велика Британія), Принстон (Princeton University, США), Каліфорнійський технологічний інститут (California Institute of Technology, США), Колумбійський університет (Columbia University in the City of New York (Columbia University), США), Чиказький університет (The University of Chicago, США) і Оксфордський університет (University of Oxford, Велика Британія) [5].

Хоча першочерговою метою рейтингу ARWU була спроба з'ясувати різницю між китайськими університетами та університетами світового класу, він привернув до себе велику увагу фахівців, урядів і засобів масової інформації з усього світу. Про нього повідомили передові ЗМІ майже всіх великих країн. У доповіді про стан світової системи вищої освіти, опублікованій в журналі «The Economist» 2005 року ARWU прокоментували як «найбільш широко використовуваний рейтинг світових університетів» [1]. Бартон Болег (Burton Bollag), репортер Chronicle of Higher Education (США) писав, що ARWU «вважається найбільш впливовим міжнародним рейтингом» [1].

Фахівці вважають, що однією з причин великого впливу ARWU є той факт, що методика обрахунку є науково обґрунтованою, стабільною і прозорою. Сайт Досліджень ЄС у своєму заголовку повідомляв про результати складення ARWU 31 грудня 2003 року: «університети були ретельно оцінені за допомогою ряду показників, що характеризують виконання науково-дослідної роботи» [2]. Канцлер Оксфордського університету Кріс Паттен (Chris Patten), зазначив: «...це виглядає як дуже хороша спроба на базі справедливого порівняння» [3].

ARWU і його зміст широко використовуються в якості відправної точки для знаходження позитивних та негативних показників країни, а також послуговуються реформуванню і становленню нових ініціатив. Білл Дестлер (Bill Destler), президент Рочестерського Технологічного Інституту, посилався на ARWU, щоб проаналізувати переваги США та Західної Європи в плані порівняння інтелектуальних і творчих здібностей у своїй публікації в журналі

«Nature» [3]. Мартін Енсерінк (Martin Enserink) у своїй статті, опублікованій в журналі «Science», згадав, що «...низькі показники французьких університетів в шанхайському рейтингу ... спричинили загальнонаціональні дебати про стан вищої освіти, що призвело до підготовки нового закону ... надаючи університетам більше свободи» [3].

З метою більшого задоволення різноманітних потреб щодо глобального порівняння університетів, крім ARWU, CWCU (Центр Дослідження Університетів Світового Класу) створив академічний рейтинг університетів світу за широкою предметною областю (ARWU-ОБЛАСТЬ) у 2007 році, і Академічного Рейтингу Університетів Світу за тематичними напрямками (ARWU-Предмет) у 2009 році [2]. ARWU-ОБЛАСТЬ публікує 200 кращих університетів світу в п'яти основних тематичних областях, у тому числі – природничі науки і математика, інженерія/технології та комп'ютерні науки, екологія і сільськогосподарські науки, медицина і фармакологія, соціальні науки [2]. ARWU-Предмет публікує 200 найкращих університетів світу в п'яти ранжированих дисциплінах, у тому числі математика, фізика, хімія, інформатика та економіка/бізнес [2].

З 2009 року Академічний Рейтинг університетів світу (ARWU) було опубліковано і захищено авторським правом Shanghai Ranking Consultancy (Шанхай Рейтинг Консультація). Shanghai Ranking Consultancy – це незалежна організація з питань вищої освіти, яка юридично не підпорядковується жодному університетові чи державній установі.

Наші подальші дослідження будуть зосереджені на детальному аналізі методики складання рейтингу ARWU.

Список використаних джерел:

1. Center for World-Class Universities (CWCU) URL: <http://gse.sjtu.edu.cn/EN/centers.htm> (дата звернення 15.12.2016).
2. Международные (глобальные) и национальные рейтинги. URL: <http://ipehea.in.ua/ru/instrumenty-prozrachnosti-epvo/1mezhdunarodnye-globalnye-i-nacionalnye-reytingi> (дата звернення 10.12.2016).
3. Об Академическом Рейтинге Университетов Мира. URL: <http://www.shanghairanking.com/ru/aboutarwu.html> (дата звернення 11.12.2016).
4. Шанхайский рейтинг вузов. URL: <http://www.educationindex.ru/articles/university-rankings/arwu/> (дата звернення 11.12.2016).
5. ШАНХАЙСКИЙ РЕЙТИНГ УНИВЕРСИТЕТОВ МИРА (ARWU) 2015. URL: <http://www.language-travel.ru/01.01.04.01/698.aspx> (дата звернення 14.12.2016).